

Lastige leerlingen motiveren, impasse doorbreken.

Puberteit.

Het hoort bij de puberteit en bij groepsgedrag: onverschillig of ongemotiveerd doen, ongenueanceerd reageren. Je hebt als docent een hele kluit aan een klas jongeren voor je neus. En in de opleiding naar het docentschap is het onderdeel psychologie en pedagogie vaak nogal onderbelicht gebleven. Je handelt veel op je intuïtie tijdens lastige situaties met leerlingen. Vaak gaat het goed, maar soms blijft een leerling ongemotiveerd, 'lastig' of moeilijk benaderbaar.

Mentorklas.

Jaren geleden sprak ik met mijn mentorklas over een kwestie. Ik stond voor mijn tafel voorin de klas. Maarten, die achterin zat, stond bekend als een jongen die zich niet stoorde aan regels. Vrij plotseling mengde hij zich in het gesprek: hij kwam helemaal naar voren, ging pal voor mijn neus staan en vertelde eens goed wat hij ervan vond. Ik stond wat perplex, zag de klas kijken en afwachten, wist niet goed wat te doen. Moest ik me gestoord en brutaal bejegend voelen en hem dat goed duidelijk maken? Of kon ik beter iets anders doen om het gesprek te kunnen voortzetten? Intuïtief koos ik ervoor om naar hem te luisteren. Toen hij uitgesproken was, vroeg ik hem of hij naast me op tafel kwam zitten. Met een glimlach ging hij zitten en zei het hele klassengesprek geen woord meer. In het verdere schooljaar had ik een duidelijk betere werkrelatie met Maarten; hij vond mij oké, was goed aanspreekbaar, deed meestal mee in de les.

Terugblik.

Nu ik terug kijk op deze gebeurtenis, weet ik hoe ik toen van deze 'lastige' leerling een meer gemotiveerde leerling heb gemaakt. Of beter gezegd, wat ik deed waardoor hij zich anders ging gedragen, omdat hij dat kon en wilde. Bezien vanuit de methodiek van de Korte Oplossingsgerichte Therapie (Solution Focused Brief Therapy) deed ik onder meer het volgende:

- positieve vooronderstellingen gebruiken ("Maarten wil bijdragen aan het gesprek")
- mijn werkrelatie met hem voorrang geven (boven het effect van onhandig gedrag)
- actief luisteren (aankijken, knikken, aandacht geven, tijd geven e.d.)
- geïnteresseerd zijn (in Maartens visie, non-verbaal)
- waarderen (van zijn mening, non-verbaal en verbaal)
- hem volgen i.p.v. mijn leiding op de voorgrond zetten
- een voorstel doen wat bij hem, mij en de situatie paste en dat hij niet zou weigeren.

Dit alles wordt ook wel samengevat in de term: "*leading-from-1-step-behind*".

Stijgende motivatie.

De Korte Oplossingsgerichte methodiek pas ik veel toe in mijn therapeutisch werk met probleemjongeren en gezinnen. Ondanks de vele problemen die jongeren ervaren en de kritiek die ze krijgen op hun gedrag, raken ze doorgaans (snel) gemotiveerd om te werken aan een door hen gewenste toekomst. Ze tonen zich dan bereid om hun best te doen en willen proberen zaken te verbeteren. Dat geldt voor alle jongeren, enkele uitzonderingen daargelaten.

Onderwijs.

Deze Oplossingsgerichte werkwijze laat zich goed vertalen naar o.a. de onderwijssituatie. Allerlei begeleidingsmomenten, ook spontane of toevallige zoals de hierboven beschreven klassensituatie, lenen zich daartoe. Docenten kunnen zodanig in gaan op gedrag van leerlingen, dat deze reageren met ander/positief gedrag. Gegeven het feit dat er van docenten steeds meer een coachende begeleidingsstijl wordt gevraagd, biedt de Oplossingsgerichte methodiek hen vele mogelijkheden in hun omgang met leerlingen. En voor leerlingen om meer gemotiveerd te raken om te werken aan hun toekomst, juist op school.

April 2010

Herman Prüst (therapeut, coach, trainer, docent)

info@re-sourcetenc.nl

Tel.: 06-40357535